

**Härmälän vanhan lentokonetehtaan
asemakaavamuutosalueeseen nro. 8388 liittyvän
Härmälänojan kasvisto- ja kasvillisuus selvitys
vuonna 2012**

**Tampereen kaupunki
Kaupunkiympäristön kehittäminen
Maankäytön suunnittelu**

Kari Korte
22 elokuuta 2012

1. Johdanto

Härmälänojan kasvisto- ja kasvillisuuskartoitus liittyy ojan viereisen, entisen lentokonetehtaan alueen asemakaavoitukseen (kaavanumero 8388). Asemakaava on luonnosvaiheessa ja se laaditaan tehdasalueen muuttamiseksi asuinalueeksi. Härmälänoja on Tampereen ja Pirkkalan rajajoja.

2. Aineisto ja menetelmät

Härmälänojalta ei ole tietoja Tampereen kaupungin Oracle-tietokannassa. Alue käytiin inventoimassa 27.7.2012. Maastoinventoinnissa ojan varsi tarkasteltiin 450 m matkalta, lähtien Nuolialantieltä aina lentokonetehtaan länsiportin kohdalla (Pereentieltä) olevalle vanhalle sillalle saakka. Tämän jälkeen oja laskeekin putkessa Pyhäjärveen. Ojan varren kasvistoa, kasvillisuutta ja biotoppeja tarkasteltiin ojan välittömästä lähiympäristöstä, mikä tarkoittaa maastonmuodoista riippuen 5-15 metrin vyöhykettä ojan kummallakin puolella. Inventoinnissa pyrittiin löytämään mahdolliset luonnonsuojelullisen statuksen omaavat lajit, muut harvinaiset lajit, kasvillisuudeltaan erityiset kohteet sekä avainbiotoopeiksi luokiteltavat kohteet. Härmälänojaa on tätä ennen inventoitu lepakoiden osalta vuonna 2011, jolloin se osoittautui lepakoiden suhteen merkityksettömäksi.

3. Luonnon ja ympäristön yleispiirteet

Härmälänojan varsin on paikoin, erityisesti Nuolialantien päässä, läpikäymätöntä viteliköä. Vitelikön muodostavat lähinnä eri pajulajit, runsaimpina kiiltolehtipaju (*Salix phylicifolia*), virpapaju (*S. aurita*) ja raita (*S. capreae*), jotka kokonsa puolesta ovat lähinnä pensaskerroksen lajistoa raitaa lukuun ottamatta. Varsinaisen puuston muodostavat koivu (*Betula* sp.), haapa (*Populus tremula*), tuomi (*Prunus padus*), harmaaleppä (*Alnus incana*), pihlaja (*Sorbus aucubaria*), muutama vaahtera (*Acer platanooides*), kuusi (*Picea abies*) ja jopa tammen (*Quercus robur*) taimet. Muuta pensaskerroksen lajistoa ovat terttuselja (*Sambucus racemosa*), punaherukka (*Ribes rubrum*), mustaherukka (*Ribes nigrum*) ja vadelma (*Rubus idaeus*).

Ojan varren kenttäkasvillisuus koostuu luontaisista ja ns. puolikulttuurilajeista. Tosin näiden ryhmien rajaaminen ei aina ole aivan selvää. Suoranaisesti vedessä kasvavaa lajistoa on mm. vehka (*Calla palustris*), siimapalpakko (*Sparganium gramineum*), ulpukka (*Nuphar lutea*), järviruoko (*Phragmites australis*), terttualpi (*Lysimachia thyrsiflora*) ja luhtalitukka (*Cardamine pratensis* ssp. *dentata*), joista tosin järviruoko ja terttualpi kasvavat myös kosteahkolla maaperällä. Muuta rehevien kosteikkojen/ kosteiden lehtojen lajistoa ojan penkoilta ovat mesiangervo (*Filipendula ulmaria*), korpikaisla (*Scirpus sylvatica*), hiirenporras (*Athyrium filix-femina*) ja luhtakastikka (*Calamagrostis stricta*), jotka ovat kenttälajiston runsaimmin esiintyvä ryhmä, sekä myös mm. **lehtopalsami** (*Impatiens noli-tangere*) ja lehtovirmajuuri (*Valeriana sambucifolia*). Kuivempien lehtojen lajistoa ovat mm. lehtonurmikka (*Poa nemoreum*), **mustakonnanmarja** (*Actaea spicata*), lehtoarho (*Moehringia trinervia*) ja lehtokorte (*Equisetum pratense*). Puolikulttuurilajistoa edustavat kyläkarhiainen (*Carduus crispus*), särmäkuisma (*Hypericum maculatum*), pelto-ohdake (*Cirsium arvense*), **kaalivalvatti** (*Sonchus oleraceus*), kyläkellukka (*Geum urbanum*) ja peltokanankaali (*Barbarea vulgaris*). Näistä valtakunnan tasolla huomioon otettavimpia ovat lehtopalsami,

mustakonnanmarja ja kaalivalvatti, mutta joilla on Tampereen alueella jonkinasteinen keskittyminen eivätkä ole täällä harvinaisia.

4. Johtopäätelmät

Kaiken kaikkiaan Härmälänojan kasvistolliset arvot ovat aika vähäiset eikä se metsäläki-kohteen avainbiotooppikriteereilläkään mitattuna ole merkittävä. Toisaalta ojanvarsi poikkeaa voimakkaasti ympäröivästä alueesta ja saattaa näin ollen tarjota suojapaikan ja suojaisan elinympäristön monelle, jopa harvinaisellekin lajille. Tässä yhteydessä mieleen tulee lähinnä hyönteislajisto. Lisäksi ojanvarsi toiminee ekologisena yhteytenä Vähäjärven ja Pyhäjärven välillä. Tosin esteitäkin matkalla on eikä yhteys ole selkeän yhtenäinen. Aikaisemmin paikallisita kansalaisilta on tullut vihjeitä siitä, että ojan toimisi lepakoiden siirtymäreittinä, mutta tästä ei saatu vahvistusta vuonna 2011 suoritetussa tarkkailussa.